

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Շիրակի մարզում 2020 թվականին գյուղատնտեսության ոլորտում իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ

Գյուղատնտեսություն.

Բուսաբուծություն. 2020 թվականին մարզի շուրջ 29000 գյուղացիական, ֆերմերային տնտեսություններում ցանված ընդհանուր գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքատարածությունները նախորդ տարվա համեմատությամբ ունեն հետևյալ պատկերը.

Հացահատիկ՝ 2020թ. – 33125 հա 2019թ. – 33564 հա-ի դիմաց, կարտոֆիլ՝ 2020թ.-3465 հա 2019թ.-3236 հա-ի դիմաց, բանջարեղեն՝ 2020թ. - 1436 հա 2019թ. – 1373 հա-ի դիմաց:

Հիմնական մշակաբույսերի ցանքատարածությունները նախորդ տարվա համեմատությամբ պակասել են շուրջ 500 հա-ով, ընդհանուր ցանքերը 2020թ. կազմել է 48737 հա, նախորդ տարվա 49323 հա-ի դիմաց:

Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքերը մարզի տնտեսություններում.

Հ/Հ	Մշակաբույսի անվանումը	Ցանքատարածություն /հա/		Աճ կամ նվազում /+/–/ /հա/
		2019թ.	2020թ.	
1	Հացահատիկ	33564	33125	-439
	որից՝ աշնանացան ցորեն	15876	14791	-1085
	զարնանացան	17678	18315	+637
2	Կարտոֆիլ	3236	3465	+229
3	Բանջարեղեն	1373	1436	+63
4	Տեխնիկական մշակաբույսեր	72	95	+23

2019 թվականի համեմատությամբ 2020թ. շուրջ 1100 հեկտարով պակասել է աշնանացանի ցանքատարածությունները, սակայն 630հա-ով ավելացել զանաանացանի, 50 հա-ով հատիկընդեղենային մշակաբույսերի, 230 հա-ով կարտոֆիլի և 20 հա-ով տեխնիկական մշակաբույսերի ցանքատարածությունները: 2021թ. բերքի տակ ցանվել է 14894 հա աշնանացան ցորեն, նախորդ տարվա 14791 հա-ի դիմաց:

Հատիկընդեղենային մշակաբույսերի ցանքատարածությունների ավելացմանը նպաստեց 2020 թվականին ԵՄ կանաչ գյուղատնտեսության նախաձեռնություն ծրագրով ՀՀ Շիրակի մարզին անվճար հատկացված շուրջ 7 տոննա հատիկավոր բույսերի սերմացուները: Սերմերը տրամադրվել են մարզի հատիկ-ընդեղեն մշակող ֆերմերային տնտեսություններին և ինչպես կանխատեսվել էր ապահովվել է բարձր բերքատվություն:

Ընթացիկ տարում բերքահավաքը կատարվել է ժամանակին առանց ձգձգումների, բերքահավաքի ամփոփ տվյալների համեմատականը 2019-2020թթ. ունի հետևյալ տեսքը.

Հ/Հ	Մշակաբույսի անվանումը	Ցանքատարածու թյուն /հա/		Միջին բերք /ց/		Համախառն բերք /տ/	
		2019թ	2020թ	2019թ .	2020թ.	2019թ.	2020թ
1.	Հացահատիկ	33564	34439	14.7	19.6	44000	67500
2.	Հատիկընդետն	116	160	12,6	19.6	1460	3100
3.	Կարտոֆիլ	3236	3465	210.7	216.5	67900	75000
4.	Բանջարեղեն	1373	1436	170	174	23400	24900

2020 թվականի ընթացքում մարզի 28 բնակավայրերում կարկտահարության և ցրտահարության հետևանքով վնասվել է շուրջ 4900 հա գյուղատնտեսական նշանակության հողտարածքներ, վնասի չափը կազմել է շուրջ 2.9 մլրդ դրամ:

2020թ. ընթացքում մարզում տեղադրվել է 50 հակակարկտային կայանք՝ Անի – 20, Ագատան – 4, Մարմաշեն – 8, Հայկավան – 3, Ամասիա – 5, Սարապատ – 8 և Լեռնակերտ – 1: Այժմ մարզում գործում է 149 հակակարկտային կայանք:

Եվրոպական միության ֆինանսական աջակցությամբ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի հետ համգործակցության արդյունքում մարզի Ամասիա և Սարապատ համայնքներին տրամադրել է 11 մոտոբլոկ իրենց գյուղ գործիքներով՝ Ամասիա 6, Սարապատ 5, որոնք կօգտագործվեն համայնքներում առավել խոցելի արտադրողների կողմից:

ՀՀ-ում աշնանացան ցորենի արտադրության խթանման պետական աջակցության ծրագրի շրջանակներում 2020թ. 2-20 հա մակերեսով ցորենի ցանքատարածություններ մշակող տնտեսվարողներին առաջարկվել է աշնանացան ցորենի Էլիտա կամ առաջին վերարտադրության հավաստագրված սերմերի գնի մասնակի սուբսիդավորում կամ փոխհատուցում՝ 1 կգ 70 դրամ:

ՀՀ Շիրակի մարզում 2020թ. ոռոգման ջրի մատակարարումը իրականացվել է «Շիրակ» ՋՕԸ-ի կողմից, ոռոգման սեզոնի ընթացքում համայնքների կողմից ահազանգ չի ստացվել ջրի ծավալի, մատակարարման ժամկետի ու գրաֆիկի խախտման վերաբերյալ:

«Շիրակ» ՋՕԸ-ի 2019-2020թթ. ջրառը, ջրտուքը և գանձումները 17.12.2020թ. դրությամբ հետևյալն են.

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Քանակը		Չափի միավորը
		2019թ.	2020թ.	
1	Ջրառ	35879.9	39785.1	հազ. մ ³
2	Ջրտուք	10414.8	11473.2	հազ. մ ³
3	Հասույթ	114563.2	126205.3	հազ. դրամ

4	Գանձում	109752.8	100469.7	հազ. դրամ
5	Գանձման տոկոս	98	70	%

2020թ ոռոգվել է շուրջ 5100 հա ցանքատարածություն, վճարումների տոկոսը կազմում է 70 %, ջրառից ստացվել է 39785.1 հազ. մ³ ջուր:

Ջրամբարների լցվածությունը 19.12.2020թ. դրությամբ.

Հ/Հ	Ջրամբարի անվանումը	Ծավալը /մլն մ ³ /	Լցվածությունը առ 19.12.2019թ. /մլն մ ³ /	Լցվածությունը առ 19.12.2020թ. /մլն մ ³ /	Աճ/նվազում (+/-) /մլն մ ³ /
1	Ախուրյան	525	181.6	76.7	-104.9
2	Արփի լիճ	105	6.7	29	+22.3
3	Կառնուտ	22.6	5.78	2.74	-3.04
4	Սառնաղբյուր	4.8	0.37	0.63	+0.26
5	Վարդաքար	5	0.63	0.96	+0.33
6	Թավշուտ	6	0.25	0.27	+0.02
7	Մանթաշ	8.2	2.46	4.3	+1.84
8	Ջաջուռ	0.28	0.17	0.16	-0.07
Ընդամենը		151.88	16.35	38.06	+21.64

Լցվածությունը 19.12.2019-19.12.2020թթ. հանրագումարը հաշվարկված է առանց Ախուրյանի ջրամբարի:

Անասնապահություն.

Գյուղատնտեսությամբ զբաղվող բոլոր տնտեսություններում և առևտրային կազմակերպություններում առկա անասունների հաշվառման արդյունքները ամփոփ տեսքով բերվում է ստորև ներկայացվող աղյուսակում /2019-2020թթ./.

	2019թ.	2020թ.	Աճ/նվազում (+/-)
Խ.Ե.Կ. /հազ. գլուխ/	86 964	87 095	+131
Որից՝ կովեր /հազ. գլուխ/	40 799	40 986	+187
Խոզեր /հազ. գլուխ/	20 222	23 676	+3454
Ոչխարներ և այծեր /հազ. գլուխ/	71 811	64 186	-7625

ՀՀ Շիրակի մարզում անասնաբուծական հիմնական մթերքների արտադրության 2019-2020թթ. ցուցանիշները.

Անասնաբուծական մթերք	Համախառն արտադրանք		Աճ/վնասգում
	2019թ.	2020թ./սպասվող/	+/-
Միս /հազ. տ/	24.7	24.9	+0.1
Կաթ /հազ. տ/	100.8	100.4	-0.4
Ձուլ /մլն հատ/	45.6	43.2	-2.4

ՀՀ ԷՆ «Գյուղատնտեսական ծառայությունների կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության համայնքը սպասարկող անասնաբույժների միջոցով «Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում» ծրագրի շրջանակներում մարզում իրականացվում է հակաանասնահամաճարակային ախտորոշիչ /բրուցելյոզ, լեյկոզ, տուբերկուլյոզ/ և կանխարգելիչ /սիբիրախտ, էմկար, դաբադ, հանգուցային մաշկաբորբ, խոզերի դասական ժանդախտ, թռչունների H/ միջոցառումներ:

«Գյուղատնտեսական ծառայությունների կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից 2020 թվականի աշնանը կատարված մոնիթորինգի արդյունքում մարզի թվով 21 համայնքների 3478 հեկտարի վրա իրականացվել է մկնանման կրծողների դեմ քիմիական պայքարի միջոցառումներ: Համայնքներին է անհատույց հատկացվել է 430,24 լ «Բրոմադիալոն» տեսակի մկնասպան թունանյութ:

ՀՀ Շիրակի մարզում գործում է թվով 2 սպանդանոց՝ «Բանդիվան կաթ» ՍՊԸ, որը գտնվում է Ամասիա համայնքի Բանդիվան բնակավայրում և «Արփի լենդ» ՍՊԸ՝ գտնվում է Արփի համայնքի Արդենիս բնակավայրում, որոնք համայնքային նշանակության չեն և իրականացնում են միայն սեփական անասնազխաքանակի մորթը:

Աշոցք, Հայկաձոր և Արեգնադեմ բնակավայրերում ընթանում են նոր սպանդանոցների կառուցապատման աշխատանքները:

«Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության» 2-րդ ծրագրի շրջանակներում Սարապատ համայնքի Հարթաշեն բնակավայրում ընթանում է արոտավայրերի ջրաբեկացման համակարգի, փարախների և հովիվների տների կառուցապատման աշխատանքները, որը կավարտվի 2021 թվականի գարնանը, իսկ Աշոցք համայնքի Մեծ Սեպասար, Ղազանչի և Չույգաղբյուր բնակավայրերում աշխատանքները կսկսվեն Սարապատի շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո: Ընդհանուր կկառուցվի 23000 գծամետր ջրատար, 4 հովվի տուն, 4 փարախ, 10 խմոց, ծախսը մոտ 560 մլն դրամ որի 5% համաֆինանսավորվում է համայնքների կողմից:

Գյուղատնտեսության ոլորտում իրականացվող պետական օժանդակության ծրագրեր.

- 1) «Գյուղատնտեսության ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման» ծրագիր
- 2) «ՀՀ-ում 2019-2024 թվականների տավարաբուծության զարգացման» ծրագիր

- 3) «Փոքր և միջին «խելացի» անասնաշենքերի կառուցման կամ վերակառուցման և դրանց տեխնոլոգիական ապահովման պետական աջակցության» ծրագիր
- 4) «Ռոռոգման արդիական համակարգերի ներդրման համաֆինանսավորման» ծրագիր
- 5) «Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության ոլորտում կարկտապաշտպան ցանցերի ներդրման համար տրամադրվող վարկերի տոկոսավճարների սուբսիդավորման» ծրագիր
- 6) «ՀՀ-ում խաղողի, ժամանակակից տեխնոլոգիաներով մշակվող ինտենսիվ պտղատու այգիների և հատապտղանոցների հիմնման համար պետական աջակցության» ծրագիր
- 7) «Գյուղատնտեսական հումքի մթերոլմների (գնումների) նպատակով ագրովերամշակման ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման» ծրագիր
- 8) «Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական տեխնիկայի ֆինանսական վարձակալության՝ լիզինգի պետական աջակցության» ծրագիր
- 9) «Հայաստանի Հանրապետությունում ագրոպարենային ոլորտի սարքավորումների ֆինանսական վարձակալության՝ լիզինգի պետական աջակցության» ծրագիր
- 10) «Հացահատիկային, հատիկաընդեղեն և կերային մշակաբույսերի սերմնաբուծության զարգացմանն աջակցության» ծրագիր
- 11) Հայաստանի Հանրապետությունում 2019-2023 թվականների ոչխարաբուծության և այծաբուծության զարգացման պետական աջակցության ծրագիր
- 12) Փոքր և միջին ջերմատնային տնտեսությունների ներդրման պետական աջակցության ծրագիր
- 13) Գյուղատնտեսության ոլորտում ապահովագրական համակարգի ներդրման փորձնական ծրագրի իրականացման համար պետական աջակցության ծրագիր

«Գյուղատնտեսության ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման» ծրագրի շրջանակներում ԷՆ ԳԽՆՄ վարչության Շիրակի բաժնում մասնակցել են ծրագրային դասընթացների և հավաստագրվել են 561 քաղաքացիներ: Բաժնի մասնագետների կողմից առցանց հավաստագրման վերաբերյալ տեղեկացվել են 2003 քաղաքացիներ:

«Փոքր և միջին» «խելացի» անասնաշենքերի կառուցման կամ վերակառուցման և դրանց տեխնոլոգիական ապահովման պետական աջակցության» ծրագրի շրջանակներում 2020թ-ին Շիրակի մարզում շահագործման են հանձնվել 3 հատ 3-րդ մոդելի անասնաշենքեր՝ Նոր Կյանք, Արթիկ համայնքներում և «Գյումրի սելեկցիոն կայանում»:

«Փոքր և միջին ջերմատնային տնտեսությունների ներդրման պետական աջակցության» ծրագրի շրջանակներում իրականացվել են 12 տեղազննություն և մոնիթորինգ: Ծրագրի շրջանակներում Շիրակի մարզում 2020թ-ին կառուցվել է 1 հատ 1-ին մոդելի ջերմատուն՝ «Գյումրի սելեկցիոն կայանում»:

«Գյուղատնտեսական հումքի մթերումների (գնումների) նպատակով ագրովերամշակման ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման» ծրագրի շրջանակներում 2020թ. -ին ՀՀ իրականացվել է 113 մոնիթորինգ: